

2. З технічного боку. Як компаніям захиститися від DDoS-атак: пояснюють кіберексперти <https://forbes.ua/company/s-tekhnicheskoy-storony-kak-kompaniyam-zashchititsya-ot-ddos-atak-obyasnyayut-kibereksperity-17022022-3733>

3. Богданович В.Ю., Ворочич Б.О., Марко Є.І. Інформаційна безпека як основа воєнної безпеки держави та суспільства. URL : <http://znp-cvsvd.nuou.org.ua/article/download/168924/168736/372345>.

УДК 355.451

DOI: 10.31733/15-03-2024/2/315-317

Тетяна ЄЛОВА

докторант за спеціальністю
052 Політологія Волинського
національного університету
імені Лесі Українки,
кандидат політичних наук

СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ В ОФІЦІЙНИХ ДОКУМЕНТАХ УКРАЇНИ

У сучасному світі, де інформація є ключовим ресурсом, стратегічні комунікації відіграють вирішальну роль у формуванні усвідомлених рішень, сприяють впливу на суспільство та визначають ефективність взаємодії між різними суб'єктами. Розглянемо сутність стратегічних комунікацій, їх важливість у сучасному світі та вплив на різні аспекти життя. По-перше, важливо зрозуміти, що стратегічні комунікації – це комплексний підхід до обміну інформацією, спрямований на досягнення конкретних цілей та вирішення стратегічних завдань. Вони базуються на вивченні аудиторії, розробці ефективних повідомлень та використанні різноманітних каналів комунікації.

З одного боку, стратегічні комунікації впливають на політичні процеси, формуючи громадську думку та визначаючи ставлення суспільства до різних подій та питань. Наприклад, під час виборчих кампаній політичні партії та кандидати активно використовують стратегічні комунікації для просування своїх ідей та залучення виборців. З іншого боку, стратегічні комунікації мають велике значення в бізнесі та управлінні. Компанії використовують їх для побудови позитивного образу бренду, залучення нових клієнтів та управління кризовими ситуаціями. Ефективне використання стратегічних комунікацій дозволяє підвищити конкурентоспроможність підприємства та забезпечити його стійкий розвиток.

Окрім того, стратегічні комунікації впливають і на міжнародні відносини. Країни та міжнародні організації використовують їх для підтримки своїх позицій у міжнародному співтоваристві, залучення підтримки інших країн та партнерів та вирішення глобальних проблем.

Створення та впровадження системи стратегічних комунікацій у секторі безпеки і оборони України визначається Указом Президента від 14 березня 2016 р. № 92/2016 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 4 березня 2016 р. «Про Концепцію розвитку сектору безпеки і оборони України»» [5], Концепцією стратегічних комунікацій Міністерства оборони України та Збройних Сил України, яка була затверджена наказом Міністерства оборони України від 22.11.2017 р. № 612. У документі зазначено, що «узгоджене та своєчасне застосування стратегічних комунікацій має вирішальне значення у протистоянні загрозам в інформаційному просторі, стає джерелом активного розповсюдження інформації у засобах масової інформації та реагування на поширення неправдивої інформації» [4].

Відповідно до вимог НАТО щодо розвитку комунікаційної сфери, всі процеси повинні стати більш простими та швидкими. Це є ключовою умовою для того, щоб інформаційні та комунікаційні аспекти стали основою всіх рівнів формування політики, планування та реалізації стратегічних комунікацій у Міністерстві оборони та Збройних Силах.

Значення стратегічних комунікацій особливо актуалізується у контексті забезпечення національної безпеки, формування національної ідеї та об'єднання громадян

України навколо неї. Вони також важливі для розроблення єдиного підходу до формування національних інтересів, які слід розглядати як сучасну та перспективну форму дій в інформаційному просторі.

Важливими документами є Розпорядження Голови Верховної Ради України від 05.02.2016 р. №47 «Про деякі заходи щодо забезпечення відкритості процесу роботи Верховної Ради України, її органів, народних депутатів України та Апарату Верховної Ради України», яким з метою створення сприятливих умов для реалізації Декларації відкритості парламенту та підвищення якості українського парламентаризму шляхом здійснення заходів, спрямованих на забезпечення прозорості та передбачуваності у діяльності Верховної Ради України, її органів, народних депутатів України та Апарату Верховної Ради України затверджено План дій з реалізації Декларації відкритості парламенту та склад Моніторингового комітету з питань Декларації відкритості парламенту. Його метою є забезпечення більш прозорої роботи парламенту та залучення громадян до парламентських процесів відповідно до принципів Декларації відкритості парламенту» [2]. Розпорядження Голови Верховної Ради України від 21.11.2017 №486 «Про додаткові заходи з реалізації Декларації відкритості парламенту», було затверджено Комунікаційну стратегію Верховної Ради України на 2017-2021 рр. [3].

Комунікаційна стратегія спрямована на підвищення рівня довіри до Верховної Ради України та сприйняття її як ефективної інституції серед громадян України, організацій громадянського суспільства, засобів масової інформації та міжнародних аудиторій. Стратегія передбачає вирішення шести основних завдань: 1) покращення іміджу парламенту шляхом запровадження системних комунікацій за допомогою єдиного комунікаційного центру всередині парламенту, запровадження кодексу етики та правил брендингу Верховної Ради України; 2) підвищення обізнаності громадян щодо парламентських процесів; 3) забезпечення активної участі громадськості у процесі прийняття рішень та налагодження зворотного зв'язку; 4) удосконалення співпраці з парламентськими та незалежними медіа і журналістами, у тому числі міжнародними засобами масової інформації; 5) посилення присутності парламенту на міжнародному рівні; 6) оптимізація внутрішніх комунікацій та обміну інформацією всередині парламенту.

Під час аналізу сфери стратегічних комунікацій, проведеного Національним інститутом стратегічних досліджень у 2016 році, виявлено ряд недоліків урядових комунікацій, які визначені в наказі МОУ «Про затвердження Концепції стратегічних комунікацій Міністерства оборони України та Збройних Сил України»:

- Недостатність якісного аналізу інформаційного простору та оцінки впливів.
- Нерозуміння представниками державних органів основних понять та принципів стратегічних комунікацій.
- Відсутність системності у сфері міжвідомчої взаємодії та її залежність від міжособистісних контактів.
- Недостатній рівень розвитку міжнародної взаємодії у сфері стратегічних комунікацій.
- Відсутність документів, що регламентують комунікативну діяльність.
- Нерозуміння учасниками процесу комунікації принципів формування комунікативних планів.
- Відсутність якісної роботи зі спікерами щодо змісту повідомлень та подачі інформації.
- Складність у розумінні поняття «цільові аудиторії» та формування наративів для цих аудиторій.
- Потреба у навчанні співробітників у сфері кризових і стратегічних комунікацій та стратегічного планування.

У результаті проведених досліджень зроблено висновок, що державні органи, відповідальні за реалізацію стратегічних комунікацій, не функціонували як єдина система стратегічних комунікацій держави. З урахуванням цього, метою реалізації стратегічних комунікацій у военній сфері, як складової національної системи стратегічних комунікацій, є просування загальнодержавного наративу та формулювання та впровадження ключових повідомлень з метою підвищення розуміння суспільством політики Міністерства оборони, ефективної протидії інформаційним викликам та загрозам у военній сфері.

З метою проведення інформаційно-комунікаційної роботи на підтримку європейського курсу держави підготовлено Розпорядження від 9 грудня 2022 р. № 1155-р, яким схвалено Стратегію комунікації з питань європейської інтеграції України на період до

2026 року [6] та затверджено операційний план реалізації у 2022-2024 роках Стратегії комунікації з питань європейської інтеграції України на період до 2026 року [1].

Унаслідок повномасштабної військової агресії російської федерації проти України, що почалася 24 лютого 2022 року, рішуче прискорив процес вступу держави до Європейського Союзу. Уряд України офіційно подав заявку на вступ до Європейського Союзу 28 лютого 2022 року. Відповідно до запиту Ради Європейського Союзу, Європейська Комісія розпочала оцінку стану реформ для надання Україні статусу кандидата на членство в Європейському Союзі. Окрім того, лідери 27 країн-членів Європейського Союзу прийняли рішення 23 червня 2022 року про присвоєння Україні статусу кандидата на членство в Європейському Союзі. Це рішення відкриває офіційний шлях для України на шляху до отримання членства в Європейському Союзі і впливає на комунікаційний аспект цього процесу. Таким чином, рішення Європейського Союзу, висока підтримка українського суспільства у питанні інтеграції до Європейського Союзу і закріплені на законодавчому рівні зовнішньополітичні цілі держави остаточно закріпили необоротність євроінтеграційного курсу України.

Отже, стратегічні комунікації відіграють важливу роль у сучасному світі. Вони є не лише засобом передачі інформації, але й потужним інструментом впливу, який допомагає досягти стратегічних цілей та вирішити складні завдання. Враховуючи їх важливість, необхідно розвивати та вдосконалювати навички стратегічних комунікацій на всіх рівнях суспільства. В Україні стратегічні комунікації сьогодні скеровані на два напрями – дипломатичний та військовий. На дипломатичному фронті стратегічні комунікації виконують головну роль у євроінтеграційних прагненнях України, на військовому – протидію дезінформації, маніпуляціям в гібридній війні.

1. Операційний план реалізації у 2022-2024 роках стратегії комунікації з питань європейської інтеграції України на період до 2026 року. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1155-2022-p#n122>

2. Про деякі заходи щодо забезпечення відкритості процесу роботи Верховної Ради України, її органів, народних депутатів України та Апарату Верховної Ради України: Розпорядження Голови Верховної Ради України від 5 лютого 2016 року № 47. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/47/16-%D1%80%D0%B3>.

3. Про додаткові заходи з реалізації Декларації відкритості парламенту: Розпорядження Голови Верховної Ради України від 21.11.2017 №486 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/47/16-pr#Text>.

4. Про затвердження Концепції стратегічних комунікацій Міністерства оборони України та Збройних Сил України: Наказ Міністерства оборони України 22.11.2017 № 612 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0612322-17>.

5. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 4 березня 2016 року «Про Концепцію розвитку сектору безпеки і оборони України»: Указом Президента України від 14 березня 2016 року № 92/2016. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/92/2016>.

6. Про схвалення Стратегії комунікації з питань європейської інтеграції України на період до 2026 року: Розпорядження Кабінет Міністрів України від 9 грудня 2022 р. № 1155-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1155-2022-p#Text>.